

การบริหาร : จิตวิทยาในการบริหารทีมงาน

รองศาสตราจารย์ ดร.วิชัย อุตสาหะจิต

วันพฤหัสบดีที่ 1 ตุลาคม 2552 เวลา 09.00 – 12.00 น.

วิทยากรเริ่มต้นให้ผู้เข้ารับการอบรมทำกิจกรรม โดยจัดทำโลโก้สะท้อนลักษณะบุคลิกภาพของตนเองจากเส้นลวด 2 เส้น 2 สี จากนั้นให้แต่ละคนเก็บโลโก้เพื่อมาทำกิจกรรมกลุ่ม โดยรวมโลโก้ให้เป็นภาพสะท้อนของการทำงานเป็นทีมในช่วงท้ายของการบรรยาย

สรุปสาระสำคัญ

1. การส่งเสริมประสิทธิภาพขององค์กร

องค์กร (Organization) จะได้ประโยชน์อย่างแท้จริง (Effectiveness) จะต้องส่งเสริมและรักษาระดับความร่วมมือระหว่างสมาชิกในองค์กร และจะต้องปรับตัวให้ทันการเปลี่ยนแปลงของ สิ่งแวดล้อมภายนอก โดยอาศัยทักษะต่างๆ เหล่านี้

1. Interpersonal Skills ทักษะด้านมนุษยสัมพันธ์ส่วนบุคคล
2. Small-Group Skills ทักษะการทำงานเป็นทีมที่จะต้องเรียนรู้ร่วมกัน
3. Personal Attitudes ทักษะจิตระดับบุคคล มองโลกอย่างไร แบ่งเป็น 4 ด้าน
  - I am OK   You are OK
  - I am OK   You are not OK
  - I am not OK   You are OK
  - I am not OK   You are not OK
4. Technical Competencies ความสามารถในการเชิงวิชาชีพหรือเทคนิค
5. Commitment ความผูกพัน
6. High Levels of Psychological Energy การทำงานแบบอิงกับงาน โดยเวลาผ่านไปไม่รู้ตัว

2. บุคลิกภาพ

การมองบุคลิกภาพของบุคคลแบ่งเป็น 3 ระดับ คือ เปลือกนอก หรือการรับรู้ทางกาย รับรู้ได้ 15% เนื้อ หรือการรับรู้ทางตา รับรู้ได้ 20% และแก่น หรือการรับรู้ทางใจ รับรู้ได้ 65%

บุคลิกภาพ มาจาก 3 ส่วน ประกอบการ คือ

1. พันธุกรรม (Heredity) สูง ต่ำ คำ ขาว อารมณ์ร้ายหรือเยือกเย็น
2. สิ่งแวดล้อม (Environment) พันธุกรรมไม่ดี อาจทำให้เป็นคนดีได้จากการเลี้ยงดูในสภาพแวดล้อมที่ดี
3. สถานการณ์ (Situation) บุคลิกที่แท้จริง เช่น คนที่เคยตกน้ำ โตขึ้นจะไม่กลัวลงน้ำ หรือการตัดสินใจที่ต้องอาศัยสถานการณ์ เช่นนักดนตรี 3 คน ในภาพยนตร์เรื่องไททานิก ที่จะต้องเล่นดนตรีร่วมกันจนวาระสุดท้าย

3. Competency

สมรรถนะส่วนบุคคล ประกอบด้วย ทักษะความรู้ ทักษะทัศนคติ ความเชื่อ ค่านิยม ภาพลักษณ์ตนเอง บุคลิกภาพ และแรงจูงใจ ในอดีต ให้ความสำคัญกับทักษะความรู้ ส่วนที่เหลือจะต้องได้รับการพัฒนามากๆ

4. Johari Window

1. Open คนอื่นรู้ เรารู้
2. Blind เราไม่รู้ คนอื่นไม่รู้
3. Hidden เรารู้ คนอื่นไม่รู้
4. Unknown เราไม่รู้ คนอื่นไม่รู้

Self Disclosure ภาพสะท้อนตนเอง ต้องเปิด OPEN ให้มากที่สุด

แบบวัดบุคลิกภาพ

บุคลิกภาพ 4 ประเภทของบุคคล

แบบที่ 1 ให้ความสำคัญกับคน ชอบควบคุม ติดตามงาน เปรียบเสมือน กระรอก ไม่กลัว การเปลี่ยนแปลง กล้าแสดงออก ปรับตัวได้ตลอดเวลา คิดไว ทำไว

แบบที่ 2 ให้ความสำคัญกับคน ยอมรับ/ง่าย ๆ อะไรก็ได้ เปรียบเสมือน ปลาโลมา สนุกสนาน เข้าอก เข้าใจ คนอื่น ให้การสนับสนุนช่วยเหลือ ลึกซึ้ง ให้ความร่วมมือ ไม่ชอบความขัดแย้ง

แบบที่ 3 ให้ความสำคัญกับงาน ควบคุม ติดตาม เปรียบเสมือน หมี มีความทะเยอทะยาน เน้น เป้าหมาย เน้นลงมือปฏิบัติ การควบคุม

แบบที่ 4 ให้ความสำคัญกับงาน ยอมรับ/ง่าย ๆ อะไรก็ได้ เปรียบเสมือน นกฮูก รักอิสระ ชอบตัดสินใจด้วยตนเอง ทำคนเดียวหรือกลุ่มเล็กๆดี มีความใฝ่รู้ ที่เที่ยงตรง แม่นยำ

5. ข้อดีของทีม

1. ข้อมูลและความรู้มากขึ้น
2. ความคิดเห็นและมุมมองหลากหลาย
3. การยอมรับผลการตัดสินใจสูงขึ้น

6. ข้อเสียของทีม

1. Groupthink กลุ่มทิ่ง
2. Hidden agenda วาระซ่อนเร้น มีอยู่ในใจ กลุ่มเป็นตัวรอง
3. Free rides โดยสารฟรี ถึงที่หมายสบายผัดกัน

7. พัฒนาการของทีม มี 5 ระยะ คือ

1. Forming กำหนดสมาชิก
2. Storming ปรับตัว
3. Norming รวมตัว
4. Performing สร้างผลงาน
5. Adjourning แยกย้าย เฉพาะกิจ

8. ลักษณะทีมที่ดี

1. วัตถุประสงค์ชัดเจน เป็นที่เข้าใจร่วมกัน

2. สื่อสารตรงไปตรงมา ซื่อสัตย์
3. ตัดสินใจโดยใช้มติกกลุ่ม
4. ใช้ความคิดสร้างสรรค์
5. มีเข็มมุ่ง ทิศทางชัดเจน

9. บทบาทในทีมของแต่ละคน

1. ผู้แนะนำ (Adviser)
2. ผู้เชื่อมโยง (Linker)
3. ผู้เสนอความคิด (Creator)
4. ผู้สนับสนุน (Promoter)
5. ผู้ประเมิน (Assessor)
6. ผู้วางแผนจัดการ (Organizer)
7. ผู้ปฏิบัติและติดตาม (Producer)
8. ผู้ควบคุม (Controller)
9. ผู้ป้องกัน (Maintainer)

10. ผู้บริหารกับการสื่อสาร

ใช้เวลา 75- 80% ของเวลาทำงาน การสื่อสารในงาน งานประจำในหน้าที่ (work-related) ความคิดสร้างสรรค์
ในงาน (Innovation-related) ความสัมพันธ์กับบุคคล (maintenance-related)

11. มิติสำคัญของความไว้วางใจ

1. ความซื่อสัตย์ (Integrity)
2. ความสามารถ (Competence)
3. ความสม่ำเสมอ (Consistency)
4. ความภักดี (Loyalty)
5. ความเปิดเผย ตรงไปตรงมา (Openness)

12. ธรรมะกับผู้นำ

● การวิเคราะห์ปัญหาและวิจารณ์ญาณ

อริยสัจ 4

ทุกข์	คือการทำ ความเข้าใจปัญหาหรือสภาวะที่เป็นทุกข์อย่างตรงไปตรงมา
สมุทัย	กำจัดสาเหตุที่ทำให้เกิดทุกข์
นิโรธ	การเข้าถึงภาวะดับทุกข์
มรรค	การฝึกปฏิบัติตามทางเพื่อให้ถึงความดับทุกข์

● การบริหารจัดการคนเพื่อผลงาน

พรหมวิหาร 4

เมตตา	ความปรารถนาให้ผู้อื่นได้รับสุข
กรุณา	ความปรารถนาให้ผู้อื่นพ้นทุกข์
มุทิตา	ความยินดี เมื่อผู้อื่นได้ดี

อุเบกขา	การรู้จักวางเฉย
<u>สัปปริสธรรม 7</u>	
ซมมัญญตา	การรู้จักเหตุ
อิตถัญญตา	การรู้จักผล
อิตถัญญตา	การรู้จักตน
มัตถัญญตา	การรู้จักประมาณ
กาลัญญตา	การรู้จักกาล
ปริสัจญตา	การรู้จักชุมชน
ปุคคลัญญตา	การรู้จักบุคคล

● การสอนงานและเป็นแบบอย่างที่ดี

อิทธิบาท 4

นันทะ	ความพอใจรักใคร่ในสิ่งนั้น
วิริยะ	ความพากเพียรในสิ่งนั้น
จิตตะ	ความเอาใจใส่ฝักใฝ่ในสิ่งนั้น
วิมังสา	ความหมั่นสอดส่องในเหตุผลของสิ่งนั้น

● คุณลักษณะภายในตนเอง

กัลยาณมิตรธรรม 7

ปิโย	ความน่ารัก เป็นที่สบายใจ และสนิทสนม
ครุ	น่าเคารพ ประพฤติตนตามควรฐานะ
ภาวนิโย	น่ายกย่อง มีความรู้ และภูมิปัญญาแท้จริง
วัตตา	รู้จักพูดให้ได้ผล
วจนขโม	อดทนต่อถ้อยคำ
คัมภีรญจะกะถังกัตตา	สามารถอธิบายเรื่องยุ่งยากซับซ้อนให้เข้าใจได้
โนจัญฐานานิโยชะเย	ไม่แนะนำเรื่องเหลวไหลหรือชักจูงไปในทางเสื่อมเสีย

สังกหวัตถุ 4

ทาน	คือการให้ เสียสละ
ปิยวาจา	การพูดจาด้วยถ้อยคำที่ไพเราะอ่อนหวาน
อิตจริยา	การสงเคราะห์หรือประพฤตินในสิ่งที่เป็นประโยชน์แก่ผู้อื่น
สมัตตา	มีความประพฤติเสมอต้นเสมอปลาย

ผู้บันทึก

1. นายมนัส สุดเจริญ สถาบันบัณฑิตพัฒนบริหารศาสตร์
2. นางสุนิตย์ เทพไพฑูรย์ มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีพระจอมเกล้าธนบุรี
3. นายสมพร มีแสงแก้ว มหาวิทยาลัยแม่โจ้
4. นายคงศักดิ์ นาคทิม มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลรัตนโกสินทร์